

præcepti, & mandati infringere, &c. Datum Avenioni 5. Cal. Octobris, Anno 5.

**TITULUS V.
NE SEDE VACANTE ALIQUID**

INNOVETUR.
CAP. UN.

[An. 1316. Avenioni.]

Vacante sede imperiali, cum iurisdiclio ad Papam devolvatur, sub pena excommunicationis hic prohibetur, quod nullus tunc nomen Vicarii, Imperatoris, vel alterius cuiuscunque officii retineat, assumat, vel resumat, nullusque ei obediat, vel auxilium præbeat: alias excommunicatio in personas, & interdium in terras (nisi intra duos menses resipuerint) profertur. Tandem modus huius processus publicandi exprimitur. h. d.

Si fratrum, & Coepiscoporum nostrorum, & aliorum quorumlibet iura illibata servari, & ab omni fore diminutionis extranea cupimus, & ad illud libenter nostræ sollicitudinis studium adhibemus: multo fortius equidem pro nostris, & Romanæ Ecclesiæ sponse nostræ iuribus, & honoribus conservandis ex injuncto nobis officii debito Apostolicæ provisionis partes tenemur impendere, ne temporibus nostris usurpationis injuriam subeant, aut detrimentum cuiusvis derogationis incurrant. Sane in nostram, & fratrum nostrorum deductum est [fama divulgante] notitiam, quod licet de jure sit liquidum, & ab olim fuerit inconcusse servatum, quod vacante Imperio, sicut & nunc per obitum quondam Henrici Romanorum Imperatoris vacasse dignoscitur, cum in illo ad secularem Judicem nequeat haberi recursus, ad summum Pontificem, cui in persona beati Petri terreni simul, & cœlestis Imperii iura Deus ipse commisit, Imperii prædicti iurisdiclio, regimen & dispositio devolvuntur, & ea ipse [durante ipsius vacatione Imperii] per se, vel alium, seu alios exercuisse noscitur in Imperio memorato: nonnulli tamen in Italia partibus potestatis & dignitatis fastidium illicite ambientes, in nostrum & Romanæ sanctæ matris Ecclesiæ [quantum in eis est] præjudicium evidens, ac diminutionem honoris & juris, vicariatus seu alterius cuiuscunque nomen officii, quod ipso Imperatore vivente ex ipsius commissione gerant in certis terris, territoriis sive locis, post decessum ipsius, absque nostra vel Apostolicæ sedis petita, vel obtenta licentia, retinere sibi, & nonnulli etiam de novo assumere, quod non gesserant, aut gestum antea, posteaque dimissum resumere temerariis ausibus præsumperunt, quo vel quibus adhuc non verentur abuti, & sub ejus vel eorum colore multa facere & fecisse noscuntur, quæ in nostram, & Ecclesiæ prædictæ injuriam aperte redundant, non abhorrentes per id variis involvi criminibus, nec divina majestatis formidantes offensam. Quia igitur error, cui non resistitur, approbari videtur, & latum pandit delinquentibus sinum, qui eorum perveris conatibus non resistit: nos volentes nostris & Ecclesiæ sponse nostræ iuribus, & honoribus in hac parte prospicere, & malis ac scandalis, quæ ex retentione, assumptione, seu resumptione huiusmodi orta sunt hætenus, & quæ periculose possent in antea suboriri, celeriter obviare, necnon periculis animarum huiusmodi retinentium, assumptionum seu resumptionum nomina, & eis abutentium [ut præfertur] salubriter occurrere cupientes, præsentium auctoritate monemus, sub excommunicationis pœna, omnes & singulos cuiuscunque status, præminentiæ, dignitatis, aut conditionis existant, etiam si Patriarchali, vel quavis alia superiori sive Episcopali, vel Regia, seu alia quacunque præfulgeant dignitate, qui post vacationem Imperii absque nostra, vel sedis prædictæ licentia huiusmodi Vicarii, seu cuiusvis alterius officii nomen ubilibet rerinnerunt, assumpserunt, seu resumpserunt & retinent: & qui assument, vel resumunt fortassis in posterum, & sub

talis donationis pallio abuti sunt, & abutuntur, vel etiam abutentur potestate, vel iurisdictione quacunque, seu ejus exercitio publice, vel occulte, quatenus de cætero etiam a denominatione huiusmodi, seu cuiuscunque assumptione, resumptione ac retentione prædictis, necnon usu, potestate, & exercitio supradictis profusus abstineant, & omnino desistant. Inhibentes insuper sub pœna prædicta omnibus & singulis Patriarchis, Prælatibus, & etiam aliis superioribus ac Regibus, civitatibus, comitatibus, universitatibus, Capitaneis, Potestatibus, Rectoribus, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus, & aliis omnibus cuiuscunque sint dignitatis, conditionis aut status, ne prædictum huiusmodi nomen, seu aliud quodlibet in eodem Imperio retinentes [ut præfertur] aut assumentes, vel eorum aliqui sub denominatione, vel titulo huiusmodi nominum, seu procuratores, commissarios, iudices, aut vices eorum gerentes, quocunque colore quæsito, recipiant, vel admittant, nec ut vicariis, seu vicario aut officialibus Imperii pareant vel intendant, aut pareri vel intendi faciant, vel permittant, nec in his eis vel ei quomodolibet præstent auxilium, consilium, vel favorem. Alioquin in omnes & singulos Patriarchas, Prælatos, & superiores & inferiores, Reges & cæteros, denominationem prædictam [ut præmissum est] retinentes, assumentes, seu resumunt, ac illius prætextu exercentes quæcunque officia, potestates seu iurisdictiones, & recipientes eos, ut vicarios, vel officiales Imperii, aut commissarios eorum, ut talium, & in parentes seu obediens eis, ut talibus, ut præstantes in hoc sibi consilium, auxilium, vel favorem, nisi intra duorum mensum spatium, a die datæ præsentium numerandum, penitus resipuerint, vel se licentia sedis Apostolicæ super hoc ostenderit communis, excommunicationis in singulas personas, & in terras & loca ipsorum, & quaslibet communitates, universitates, civitates, aut villas, interdicti sententias de fratribus nostrorum consilio publice promulgamus. Contra eos nihilominus spiritualiter, & temporaliter gravius processuri, prout inobediens eorum exegerit, qualitas facti suaserit, & viderimus expedire. Et ut quibuslibet parendi talibus tollatur occasio, omnes & singulos, qui huiusmodi vicariatus nomen retinentibus, assumentibus seu resumuntibus, juramento fidelitatis tenentur adstricti, a juramento huiusmodi, quantum ad hoc, de potestatis plenitudine absolventes, auctoritate Apostolica firmiter inhibemus eisdem, ne talibus, ut vicariis vel officialibus Imperii, aliquatenus pareant, vel intendant. Et insuper omnes Patentes, obligationes, confederationes, & colligationes a quibuscunque super hoc quomodolibet initas, juramento vel quacunque firmitate vallatas, omnino dissolvimus, vitibus vacuumus, irritamus, & quatenus de facto processerint, revocamus: ac huiusmodi, & quælibet alia iuramenta quibuslibet super his præstita, per quæ possent in prædictis nostris, & Ecclesiæ nostræ prædictæ iuribus derogari, præsertim cum juramentum vinculum iniquitatis esse non debeat, relaxamus. Cæterum ut huiusmodi processus verius ad communem omnium notitiam deducatur, chartas seu membranas processum continentes eundem, in Ecclesia Avenionensi appendi, vel affigi ostiis, seu superliminariis faciemus, quæ processum ipsum suo quasi sonoro præconio & patenti iudicio publicabunt: ita quod omnes & singuli, quos processus ipse contingit, & contingere potest, nullam postea possint excusationem prætere, quod ad eos talis processus non pervenerit, vel quod ignoraverint eundem: cum non sit verisimile remanere quoad ipsos incognitum, vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur. Datum Avenioni in domo Episcopali, pridie Cal. April. Anno 5.

TITU.

**TITULUS VI.
DE VOTO, ET VOTI REDEMPTIONE.**

CAP. UN.

Votum per susceptionem sacri ordinis solemnizatum, licet impediatur matrimonium sequens, non tamen præcedens: etiam si nondum esset per carnis copulam consummatum. Et durante matrimonio, etiam nondum consummato, nullus præsumat accipere aliquem de sacris ordinibus: quod si fecerit, dissoluto etiam matrimonio, nec in illo ministrare, nec ad superiores ascendere poterit, nisi aliquam de religionibus approbatis ingrediatur, & ejus regulam expresse, vel tacite profiteatur. Est autem talis conjugatus sic ordinatus per diocesanum monendus, ut religionem ingrediatur, si matrimonium nondum est consummatum: quod si renuerit, & uxor insisterit, compellitur per excommunicationem ad matrimonii consummationem. hoc dicit. Et est casus notabilis, & qui satis efferris non posset.

Antiquæ concertationi finem cupientes imponere, ac animarum periculis inde provenientibus salubriter providere, de fratrum nostrorum consilio præsentem declaramus edicto, quod licet votum solemnizatum per sacri susceptionem ordinis, quantum ad impediendum matrimonium contrahendum, ac ad dirimendum, si post contractum fuerit, secundum statuta canonum sit efficax reputandum: ad dissolvendum tamen prius contractum, etiam si per carnis copulam non fuerit consummatum, cum nec jure divino, nec per sacros reperiamus canones hoc statutum, invalidum est censendum: auctoritate Apostolica districtius inhibentes, ne quisquam durante matrimonio, nondum etiam consummato, aliquem de sacris ordinibus præsumat suscipere, nisi prout sacris canonibus noverit convenire. Quod si fecerit a quoquam forsitan attentatum fuerit, ordinamus, quod nec matrimonio soluto in sic suscepto ordine ministrare, nec ad superiores ordines provehi, nec ad aliquod beneficium, vel officium Ecclesiasticum valeat promoveri: nisi aliquam de religionibus approbatis (quarum professio ad castitatis custodiam, & abdicacionem temporalium, & sui superioris obedientiam suos professores adstringat) ipsum canonicè contigerit ingredi, ac ejus regulam expresse, vel tacite profiteri: quo casu diocesanus super præmissis, & singulis præmissorum cum eo dispensare valeat, nisi sit aliud canonicum, quod obstat. Ad ingressum huiusmodi sic ordinatum, si matrimonium consummatum non fuerit, per diocesanum instanter moneri præcipimus, & induci: quod si forsitan renuerit adimplere, ipsum, si sponsa ejus insisterit, per censuram Ecclesiasticam compellendum decernimus contractum matrimonium consummare. Nulli, &c. nostrarum declarationis, inhibitionis, ordinationis, præcepti, & constitutionis infringere. Datum Avenione Calend. Decemb. Anno septimo.

**TITULUS VII.
DE RELIGIOSIS DOMIBUS.**

CAP. UN.

Secta & religio Fratricellorum, sive Beguinorum, qui se dicebant de tertio ordine beati Francisci, cassatur, quoniam inter cæteros errores Ecclesiastica sacramenta despiciunt: & sub pœna excommunicationis omnibus injungitur, ut nulli de cætero ritum assumant, & ne Episcopi ipsum concedere præsumant. Vide cap. fin. eod. tit. in antiq. cap. 1. eod. tit. l. 6.

Sancta & Romana atque universalis Ecclesia, cui auctore Domino licet immeriti, præsidemus, sicut religio, & pia vota benigno favore profequitur, sic fu-

a De Beguinorum secta, & erroribus, vide Guidonem Carmelitaram in summa de hæresibus, tit. de hæresibus Beguinorum, & Nicolaum Eymericum in directorio inquisitorum part. 2. q. 16.

perfitiosos conatus insolentium hominum a detestatur, videlicet ne sub ovina pelle gregem Dominicum truculentia lupi rapacis invadat, sub pietatis imagine virus hæreticæ pravitatis obrepit, & sub prætextu conversationis angelicæ, incautis mentibus spiritus malignus illudat: cujus rei gratia sacris canonibus est interdictum, ne aliquis novum ordinem, aut religionem inveniat, vel habitum novæ religionis assumat: sed quicumque ad religionem venire voluerit, ingrediatur unam de religionibus approbatis. Nonnulli tamen profanæ multitudinis viri, qui vulgariter Fratricelli, seu fratres de paupere vita, Bizochi sive Beguini, vel aliis nominibus nuncupantur in partibus Italiae, necnon in insula Siciliensi, Comitatu Provinciae Narbon. & Tholosanen. civitatibus, & diocæsbibus, & Provinciis, aliisque diversis eismarinis, & ultramarinis partibus, contra distos canones habitum novæ religionis assumere, congregationes & conventiculas facere, & superiores sibi ipsis eligere, quos ministros, seu custodes, vel gardianos, aut nominibus aliis appellant: plurimos ad eorum sectam recipere, & loca de novo construere, seu constructa recipere, in quibus habitant in communi, publice mendicare (quasi eorum secta foret una de religionibus per sedem Apostolicam approbatis) temeritate damnabili præsumperunt, & præsumunt etiam incessanter. Et ut ipsorum error veritas, & impietas religio reputetur, plurimi eorum regulam seu ordinem fratrum Minorum, quem sanctus Franciscus instituit, se profiteri ad literam conservare confingunt: quanquam in obedientia Generalis, vel Provincialium ministrorum ipsius ordinis non morentur: prædentes se a sanctæ memoriæ Celestino Papa quinto prædecessore nostro huius status, seu vitæ privilegium habuisse: quod tamen est ostenderit, non valeret, cum bonæ memoriæ Bonifacius Papa octavus prædecessor noster, ex certis causis rationabilibus omnia ab ipso Celestino prædecessore nostro concessa, quæ per ipsum Bonifacium non coningeret approbari, viribus penitus vacuaverit, distumque vitæ privilegium non inveniatur per eundem Bonifacium approbatum. Quidam autem eorum dictum habitum, & vivendi ritum a quibusdam Episcopis seu eorum superioribus, vel aliis Ecclesiarum Prælatibus habuisse profiterentur, quos nec eis concedere licuit contra formam Concilii generalis. Nonnulli etiam ex ipsis asserentes se esse de tertio ordine beati Francisci, Pœnitentium vocato, prædictum statum, & ritum eorum sub velamine talis nominis fatagunt palliare: cum tamen in regula ipsius tertii ordinis talis vivendi ritus nullatenus sit concessus. Et quia in errorum barathrum faciliter ruunt, qui conceptus proprios Patrum definitionibus anteponunt, ipsorum quam plurimi (sicut fide digna relatione percepimus) a veritate catholicæ fidei deviantes Ecclesiastica sacramenta despiciunt, ac errores alios student multipliciter seminare. Cum itaque talium damnanda temeritas in ejusdem fidei detrimentum, fidelium scandalum, præfati Minorum, & aliorum ordinum opprobrium, & etiam suarum & aliarum animarum perniciem redundare noscatur: sectam, ritum, & statum huiusmodi, non obstantibus præmissis eorum excusationibus, quas frivolas reputamus, & quicquid per eos communiter, vel divisim sub religionis, Conventus, Collegii, seu congregationis nomine, vel colore attentatum extitit, vel existit, de fratrum ipsorum consilio, auctoritate Apostolica nullius fuisse, & esse decernimus firmitatis: & quatenus de facto processerunt, de consilio, & auctoritate præmissis revocamus omnino, ac perpetuè prohibitioni subjicimus, & ab Ecclesia Dei penitus abolemus. Eisdem personis & aliis quibuscunque

a Vide l. qui sub conditione. ff. de cond. instit. l. non erit. §. divus. ff. de jurejur.

sub poena excommunicationis, quam eas [si secus fecerint] incurere volumus ipso facto, injungentes expresse, ne statum, sive sectam, & ritum hujusmodi ab ipsis assumptum sectentur ulterius, vel ipsum de novo assumere quoquo modo præsumant. Episcopos quoque & eorum superiores, & etiam alios Prælatos quoscunque, qui prædictis personis vel aliis ritum vivendi, & habitum supradictos, præter specialem Apostolicæ sedis auctoritatem deinceps conceperint, prædictæ excommunicationis poenæ ipso jure decernimus subjacere: dignum est enim, ut adulterinas plantationes, quas non Pater cœlestis, sed humanæ temeritatis audacia plantat, Apostolici culminis censura divellat: nec patiar in agro Dominico perverfæ congregationis vepres excrefcere, cui proprium est divina (opitulante gratia) virtutes ferere, ac vitia radicibus extirpare. Nulli ergo, &c. Datum Aven. 3. Cal. Januar. Anno 2.

**TITULUS VIII.
DE JUDEÏS, ET SARRACENIS.
CAP. UN.**

[An. 1316. Avenioni.]

Ut Petrus filius Regis Castellæ pio ductus proposito facilius Agarenos infideles a regno Granatæ expelleret, lata fuit excommunicationis sententia in omnes prohibita portantes ipsis infidelibus, & Sarracenis præfati regni Granatæ. Concor. c. Ita quorundam & c. Ad liberandam. eod. tit. in antiq.

Copiosus in misericordia Dominus, qui de sua abundantia pietatis corda fidelium ad suæ majestatis oblectia devotionis ardore succendit, præcordiis dilecti filii nobilis viri Petri infantis nati claræ memoriæ Sanchii Regis Castellæ, adeo copiose gratiam cœlestis inspirationis infudit, quod sibi delectabile reputat propriam exponere in ipsorum prosecutione personam. Pio quidem nobilis ipse ductus proposito, tanquam strenuus athleta Domini, negotium impugnationis perfidorum Agarenorum, a quibus regnum Granatæ in Dei contumeliam detinetur, tutorio nomine, charissimi in Christo filii nostri Alphonfi Castellæ Regis illustris, qui sub teneritudine puerilis ætatis adhuc dignoscitur constitutus, assumpsit sub spe cœlestis auxilii ferventer, & viriliter prosequendum. Cum igitur omnia cupiamus obstacula removere, per quæ dicti negotii prosecutio posset quomodolibet impediri, universis & singulis cujuscunque conditionis, præminentia vel status existant, districtius inhibemus, ne arma, equos, ferrum, ligamina, victualia & alia quæcunque prohibita per Romanos Pontifices prædecessores nostros ad terras Ægypti deserti, ad Sarracenos dicti regni Granatæ intra triennium incipiendum a Cal. Aprilis proxime secuti, quomodolibet deferre præsumant. Nos enim omnes, & singulos, qui ad dictum regnum arma, equos, ferrum, ligamina, & victualia supradicta, & quæcunque prohibita, contra tenorem hujus nostræ prohibitionis deferre præsumperint, illis poenis, & sententiis, quas deferentes hujusmodi prohibita in Alexandriam, vel ad Ægypti partes incurrunt, decernimus subjacere. Et nihilominus omnes & singulos, qui Sarracenis Granatæ præstabant (dicti negotii prosecutione durante) auxilium, consilium vel favorem, aut prosecutionem dicti negotii directe vel indirecte, secreta vel publice impedire vel turbare forte præsumperint, excommunicationis sententiam incurere volumus ipso facto. Nulli ergo nostræ inhibitionis, constitutionis & voluntatis, &c. Dat. Aven. 5. Kal. Mart. Anno primo.

**TITULUS IX.
DE TORNEAMENTIS.
CAP. UN.**

Constitutio Clementis in quibusdam regnis torneamenta inhibens sub poenis excommunicationis, & interditi, hic revocatur: & illi, qui hujus occasione sententias incurrerant, absolvantur.

Quia in futurorum eventibus sic humani fallitur incertitudo judicii, ut quod conjectura probabiliter exnunc interdum attentata consideratio utile pollicetur, repertum damnosum quodocunque contingat: nonnunquam, quod consulte statuitur, ex sanioris inspectione judicii consultivo revocatur. Sane felicitis recordationis Clemens Papa V. prædecessor noster, attente considerans, generale passagium in Concilio Viennensi pro terræ sanctæ subsidio salubriter ordinatum, per torneamenta, & hastiludia, sive juxta non leviter impediri: tum quia frequenter sic ipsum passagium negotium prosecutores exinaniant, quod ad ejus executionem efficiuntur impotentes, tum quia interdum quamplures a crucis assumptione retrahunt, dum ab illis abstinere (aliis ea exercentibus) erubescunt: torneamenta ipsa, & hastiludia, sive juxta in regnis Franciæ, Angliæ, & Alemanniæ, & aliis nonnullis Provinciis, in quibus ea consueverunt frequentius a exerceri, specialiter interdixit: in facientium ea, vel ad id eis præstantium opem, consilium, vel consensum, & illorum etiam, in quorum locis, vel districtibus fierent, non prohibentium hoc, cum possent & illorum procedentes, ad illa in domibus suis recipientium, vel commercium quomodolibet exercentium cum eisdem, in personas excommunicationis, & in terras interditi sententias promulgando, ab absolute ab excommunicatione hujusmodi, præterquam in mortis articulo, sedi Apostolicæ reservata. Verum quoniam [ut intelleximus] per sententiam hujusmodi periculum animabus ingeritur, & pro eo maxime negotio dicti passagii derogatur: quia nonnulli militari cingulo abstinent, & quia vacare militiæ metu præsertim ipsius sententiæ non præsumant, propter quod idoneos, & voluntarios ad terræ prædictæ subsidium in regnis eisdem contingit pauciores solito reperiri. Nos ad dilectorum filiorum nobis viri Philippi claræ memoriæ regentis Franciæ, & Navarræ Regis, & aliorum de domo regni, necnon quamplurimum magnarum, & nobilium, tam in regno Franciæ, quam aliunde, considerantium præmissa discrimina, repetita supplicationis instantiam, sententias excommunicationis, & interditi præfatas, præmissorum supplicationibus inclinatis, & ducti considerationibus antedictis, & ex causis etiam rationabilibus aliis, in favorem sæpessati negotii de fratre nostro nostro consilio revocamus, eos, qui propter exercitium torneamentorum seu hastiludiorum ipsorum hujusmodi sententias incurrerunt, absolventes ab illis, & cum eis, qui sic ligati, vel in locis propterea interditi divina celebrarunt officia, super irregularitate inde contracta auctoritate Apostolica dispensantes. Datum Lugdun. 16. Cal. Octobr. Anno 1.

**TITULUS X.
DE CRIMINE FALSI.
CAP. UN.**

Falsificantes monetam Regis Franciæ, & aliorum locorum circumvicinorum, aliquo de quatuor modis hic prolixè declaratis, ipso facto excommunicationem incurrunt: a qua absolvi non possunt, nisi a Papa, præterquam in mortis articulo. De falsificantiibus sigillum ipsius Regis Franciæ habes cap. Ad audientiam eod. tit. in antiq.

Prociens quasi ex adipe iniquitatis multorum sceleratorum funesta cupiditas, eos in perniciem præcipitare conatur, dum sequi miserabilem ejus ingluviem, satietatis nescientem moderamina, non verentur

a Vide gl. in l. tale pactum §. fin. ff. de pactis. l. scire oportet §. fin. ff. de exc. tur. gl. in verbo præfidentes. reputata singul. Clem. 2. de reser. & l. 1. C. de raptor. vir. & Bald. in c. 1. §. si quis rufinus. de pascen. Font.

rentur: ipsi etenim turpium lucrorum se facibus immergentes, ambitiosis vexibus involvuntur: Dei timorem damabili cœcitate postponunt, & quasi ambulantes in tenebris non vitant excidia personarum. Nuper siquidem ad nostri Apostolatus auditum multorum relatio fide digna perduxit, quod nonnulli nullam habentes auctoritatem juris, vel consuetudinem, seu privilegium faciendi, monetam falsam ostendunt, & fabricant in regno Franciæ, & locis circumvicinis.

Alii vero monetam falsam sub vero signo charissimi in Christo filii nostri Caroli Regis Francorum, & Navarræ illustri studiose depravant, & ex hoc cadit a suo recto pondere. Quampiures etiam in locis circumvicinis, quibus de jure, aut consuetudine, seu privilegio jus competit fabricandi monetam, signum proprium monetæ regni monetæ suæ, quam fabricant, imprimere, seu insculpere moluntur, ejusdem quantitatis, & jucunditatis, literarum figuræ, quam habet monetæ regni, monetæ suæ, quam fabricant, quantum possunt similibus, speciem, & formam insculpunt, constituunt, & imponunt: & quamvis monetæ prædictæ eorum ad usurpata similitudinem perducta deficiat a justo pondere argenti, & solito in regia monetæ, & more, & consuetudine observato, simplices tamen, & populares personæ non habentes inter monetæ tantæ similitudinis peritiam discernendi, falluntur quotidie ea occasione in utroque monetarum, recipientes monetæ falso assimilatas pro veris. Sunt & alii, qui scienter falsas monetæ extra regnum prædictum emunt, & post intra regnum ipsum eas portant, vendunt, & expendunt. Nos igitur attendentes, quod iidem falsarii, & fabricatores monetarum talium, & emptores prædicti per hoc se dignos maledictione constituunt, eos, qui ut præmittitur præmissa moliri, aut fabricare, aut emere, vel portare ad regnum prædictum scienter præsumperint, felicitis record. Clementis Papæ V. prædecessoris nostri vestigiis inhaerentes, excommunicationis sententia innodamus: absolute prædictorum nobis, & successoribus nostris, præterquam in mortis articulo reservata. Nulli &c. nostræ innovationis infringere &c. Datum Avenion. 5. Nonas Jul. an. 6.

**TITULUS XI.
DE PRIVILEGIIS.
CAP. UN.**

Privilegia, si qua sunt, quibus aliqui nobiles Campania, & Maritima dicebant se munitos circa bannitorum receptionem, hoc constitutio propter causas hic insertas revocat, & annullat.

A nulli nobiles, & communitates intra nostras Campaniæ, Maritimæque provincias constituti, asserentes per privilegia sedis Apostolicæ sibi fore concessum, quod de Provinciis ipsi per Rectorem eorum, qui est pro tempore, vel Officiales curiæ Rectoris ejusdem banniti, in terris, civitatibus, castris, & locis eorum morari libere possint, nec in illis idem Rector bannitos ipsos capere valeat, eosdem bannitos in dictis terris, civitatibus, castris, & locis non absque derogatione sedis Apostolicæ manifesta recipiant, & acceptant. Nos igitur, qui benevoli more patris in provinciarum ipsarum tranquillitatis, & pacis commodis delectamur, super hoc (prout ad nostrum spectat officium) pro communi bono provinciarum ipsarum de congruo volentes remedio providere, privilegia supradicta, cujuscunque tenoris existant, maxime cum ipsorum prætextu maleficia remaneant in eisdem Provinciis impunita, pandatur ausus excessibus, cultus lædatur ju-

a In mortis articulo nulla est casum reservatio, atque ideo omnes sacerdotes quoslibet penitentes a quibusvis peccatis, & censuris absolvi possunt. In Conc. Trid. Sess. 14. c. de casuum reservatione.

stitiæ, dictique Rectoris multipliciter impediatur officium ac provinciarum ipsarum status, pacis foedere violato, non absque grandi reipublicæ detrimento subverti posset scandalis, scissuris, exnunc auctoritate Apostolica ex certa scientia revocamus, annullamus, & etiam irritamus, ac nullam habere decernimus roboris firmitatem. Nulli &c. nostræ revocationis, & annulationis, cassationis, irritationis, & constitutionis infringere. Data Aven. 7. Idus Aug. Anno 5.

**TITULUS XII.
DE POENIS.
CAP. UN.**

Narratis facinoribus hominum Marchia, qui suos Rectores, & Officiales occidere soliti erant, post enumerationem 17. modorum offensæ, totidem poenas exprimit, quas incurrent, qui de cetero talia præsumunt: & propter parvam iniquitatem filios a quibuscumque honoribus, & beneficiis tanquam indignos repellit. Concor. cap. ad aures. & cap. in quibusdam eod. tit. in antiq. & cap. felicitis eod. tit. lib. 6. juncta Clem. si quis suadente diabolo. ut in eod. tit.

Derum a crescente malitia videmus mundum in deteriora jugiter prolabi, sic hominum mentes assuetæ depravante nequitia malis passim cumulum superaddi, ut & boni, qui alias odirent virtutis amore delinquere, interdum cum perversis admitti concurrere cum illis in illicitis habeant, & in apertam malitiam proflire. Est enim compescenda malorum audacia, ut saltem poenæ formidine retrahantur a noxiis, sique boni sectando virtutem meliores effecti non cogantur cum illis perire. Sane vulgaris famæ notorium publicat, & longe lateque ipsa injuriosa transgressus evidentiæ manifestat, quod nonnulli de Marchia Anconitana, Provincia nobis, & Romanæ Ecclesiæ subjecta, nedum olim temporibus diversorum prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum gressus fidelitatis egressi declinaverunt ad infidelitatis reprobum devium: sed in diebus non longe præteritis contra nos, & Ecclesiam eandem, & dilectum filium Amelium præpositum Bellimontis Capellanum nostrum, Provinciam memoratam Rectorem civicam rebellionis erigere præsumperunt, & in quosdam officiales, & familiares suos crudeliter savientes, post graves illatas injurias, & probrofas contumelias irrogatas eisdem, & post bona ipsorum violenta prædatione subtracta eos cruentæ mortis supplicii in ore gladii tradiderunt: inter quos pars dicitur fuisse non modica, cui mens sanior inerat, & tantæ temeritatis excessus non leviter displicebat, sed habuerunt, vel inviti furori consensu multitudinis cedere, dum illius nequiverunt conatibus obviare. Nos igitur, ut mali poenarum impositionibus gravium territi vereantur in antea in consimilibus erroris inivium relabi, ac boni persistentes in sua fidelitate constanter, non habeant propter ipsorum claudicare perfidiam, remediis, quibus possumus, præcavere volentes, & animarum suarum salutem, dictaque provinciam pacifico statui paternis affectibus prospicere cupientes: de fratrum nostrorum consilio hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut quicumque de Provincia ipsa, vel aliunde in ea Provincia moram trahens, Clericus, vel Laicus famæ suæ prodigus (ipsius Ecclesiæ calcata reverentia) in hoc sceleris genus irreperit, quod Rectorem, seu Rectores, qui pro tempore regimini dictæ

a Hic potes videre tractatum D. Boerii de seditiosis civibus. Et ego addo, quod isti hic expressi, quia rebellaverunt contra istum Vicerelectorem positum a Papa, contra quem committitur crimen læsæ majestatis. c. in primis. in fn. 2. q. 1. inciderunt in illud crimen. Bart. in l. hostes. ff. de capt. & post. rev. Cynus in l. non convitiæ q. 4. C. de injur. Reg. isti quia facta fuerunt omnia in contemptum Papæ, possunt injuriam remittere. arg. nos. ib. per Cynum. Font.

Provinciæ in spiritualibus, & temporalibus auctoritate Apostolica præfuerint, vel ipsorum aliquem, aut eorum, vel alicujus ipsorum vicarium, aut Judicem, vel Judices, vel ipsius Provinciæ thesaurarium, aut locum tenentem ejusdem (quod abfit) occiderit, aut ad offendendum illum, vel illos insecutus extiterit, ceperit, captivaverit, detinuerit, percussit, aut etiam vulneraverit, aut ipsorum aliquid, vel alias in locum, ubi moram traxerit, insultum fecerit, aut ipsum, vel ipsos obsederit, sive de suo regimine vel officio forsan expulerit, vel fugaverit, vel socius fuerit facientis, aut illum vel illos bonis aliquibus spoliaverit, vel Provinciæ supradictæ alicujus civitatis, castri, vel loci de Provincia ipsa populam, communitatem vel universitatem, aut aliquos ex eis, vel quosvis alios de Provincia ipsa directe vel indirecte, contra nos & præfatam Ecclesiam, seu Rectores, Officiales & locum tenentes prædictos, vel ipsorum aliquem ad seditionem quomodolibet excitabit, ac rebellionem seu conspirationem per se, vel per alium, seu alios facere, vel procurare præsumpserit, vel ad ea, sive ipsorum aliquid dederit auxilium, consilium, vel favorem, directe vel indirecte, publice vel occulte, cujuscunque conditionis, ordinis, dignitatis aut status Ecclesiastici vel mundani fuerit, etiam Patriarchali vel Archiepiscopali, seu Episcopali, vel superiori præfulgeat dignitate, perpetuo sit infamis: ut nec ad testimonium, vel alios actus legitimos admittatur. Sit infestabilis, ut nec testandi liberam habeat factionem, vel ad alicujus bona ex testamento, vel ab intestato vocetur. Nullus ei super quocunque negotio respondere, sed ipse aliis responderet teneatur. Nec quævis causæ ad audientiam perferantur illius. Nec valeant ejus sententiæ, vel processus. Nullus ei in quacunque causa, vel negotio patrocinium præstare præsumat. Nec ipse ad patrocinandum aliis admittatur. Instrumenta confecta per eum, si forte officium tabellionatus exerceat, nullam habeant firmitatem, sed potius cum auctore damnantur. Dignitatibus, officiis, & beneficiis Ecclesiasticis, vel mundanis, quæ obtinet, quæcunque sint, & quocunque nomine censeantur, sit eo ipso privati, ac inhabilis, & indignus ad ea, & quælibet alia in posterum obtinenda. Filii ejus ad nullos honores Ecclesiasticos, vel mundanos, ad nullas dignitates, vel beneficia Ecclesiastica, aut officia publica quomodolibet admittantur. Libertatibus & etiam immunitatibus realibus & personalibus, privilegiis & indulgentiis quibuscunque sub quacunque forma verborum ab Apostolica sede concessis, extunc penitus careant. Vassalli & homines a juramento fidelitatis, & alia quavis obligatione, quibus tenentur eidem, sint penitus absoluti. Feuda quoque, jura, honores, ac officia, & alia quæcunque immobilia, quæ in dicta Provincia Marchiæ, & alibi ubicunque a prædicta Romana obtinent Ecclesia, sint eo ipso penitus confiscata. Aliis vero feudis, juribus, honoribus, officiis, & bonis immobilibus, quæ a quibuscunque aliis tenent Ecclesiis, sint eo ipso privati, quæ sic ad easdem Ecclesias libere revertantur, quod de illis earum Rectores pro sua voluntate disponant: mobilia vero bona ipsius concedimus fidelibus occupanda. Illud nihilominus adiacentes nostræ hujusmodi sanctioni, ut sic delinquens excommunicationis sententiæ: universitas vero, seu communitas, quæ deliquerit in prædictis, ejusque territorium, & districtus interdicto Ecclesiastico subjaceant ipso facto: a qua quidem excommunicationis sententia nullus ab alio, quam a Romano Pontifice possit absolutionis beneficium obtinere, nisi duntaxat in mortis articulo & constitutus. Per hoc autem non adimimus secula-

a Quia in motis articulo nulla est casuum reservatio. vide Conc. Trid. sess. 14. c. 7. de casuum reservatione.

ribus potestatis facultatem utendi legibus contra talem, quas adversus sic delinquentem catholici Principes ediderunt. Dignum etenim est, ut quos timor Dei a malo non revocat, poenarum moles in eos exaggrata compefeat. Nulli, &c. nostræ functionis, & sanctionis insuper, &c. Datum Avenion. 8. Cal. Septemb. Anno 3.

TITULUS XIII.
DE SENTENTIA EXCOMMUNICATIONIS,
SUSPENSIONIS, ET INTERDICTI.
C. A. P. UN.

Taxatio gratiarum sedis Apostolicæ impetratarum, tam cum clausulis consuetis, quam non consuetis, hic continetur. Et quor litteras quotque dictiones linea complecti debeat, declaratur: ad paupertatem respectus habetur. Contra transgressores poena suspensionis ab officio usque ad sex menses, & quandoque privationis imponitur: & ultra illam abbreviatoribus sententiam excommunicationis Papa comminatur.

Cum ad sacrosanctæ Rom. Eccl. finem, velut ad matris ubera referta dulcedine, ac ad Romani Pont. Christi Vicarii successorisque Petri clementiam, tanquam ad patris plenam providentiam pietatem, orbis terrarum, & qui habitant in eo, gratiarum spe & assidue conflant universi, indignum credimus nostris fore temporibus, ut quibus nos & Ecclesia ipsa exuberamus in gratiis, deficiamus in donis: ne murmurandi inde præstetur occasio, unde gratitudine necessitas aderat collaudandi: neve scriptura reddat onustum, quod liberalitas fecerat gratiosum. Qua de re circa litterarum nostrarum scripturas, registri quoque nostri, nec non abbreviatorum Rom. curiæ notas, illam in taxando volumus moderationem apponi, qua personæ, quibus gratiæ hujusmodi conceduntur, se gratias ipsas ab Apostolica sede liberaliter sentiant consecutas: ac litterarum ipsarum scriptoribus, registri etiam nostri, notarumque abbreviatoribus antedictis, qui interdum in eis etiam multo labore defudant, de suo labore congruo satisfiat. Ad tollendos igitur excessus, difficultates, circuitus & anfractus, qui possent ex variis litterarum Apostolicarum taxationibus provenire, sancimus, ut modus subscriptus in hujusmodi taxationibus observetur: videlicet quod littera gratiæ cum clausulis consuetis super canonicatu, & præbenda, & alio beneficio Ecclesiastico, cum cura vel sine cura, vacante, vel vacaturo, etiam dignitas, officium, vel personatus existat, decem Turonen. grossis & non ultra taxetur: executio vero ejusdem 12. Turonensibus & non ultra taxetur: & idem in similibus literis beneficiis gratiosis, puta super Prioratu aliquo, administratione & hujusmodi, ac executoriis earundem servari debent. Si vero eisdem literis gratiæ, & executoriis earundem (ut supra) aliquæ clausulæ non communes, vel insolitæ apponantur, circa taxationem clausularum hujusmodi congrue poterit sic distingui: videlicet quod non habeatur consideratio in eisdem majoris, vel minoris gratiæ ejus, quod conceditur, nec quod ipse sint majores, vel pauciores fructus, redditus & proventus, & ex hoc plus minusve taxetur, sed habeatur in taxando illa consideratio ad laborem, ut scilicet longior scriptura magis, & minus brevior æstimetur: hoc tamen circa hujusmodi clausulas apponendas addito moderamine in taxando, ut si scriptura clausulæ apposita non faciat lineam, nec ipsa clausula litteræ taxationem augmentet. Si vero per se, vel saltem aliis addita clausulis faciat lineam, in quarta parte Turonen. grossis taxetur: & sic pro qualibet linea hujusmodi additæ clausulæ in taxando quarta pars grossi.

a Vide Innoc. VIII. in regul. 65. ubi dicit, quod camera Apost. est mater pecuniarum. Vide eundem in regul. 46.

grossi Turon. addatur, & si quid superfuerit, & minus linea, illud superfluum nec taxationem immutet. Lineam autem, quæ centum & quinquaginta litteras, seu XXV. continet dictiones, intelligi volumus in hoc casu: & ut taxatio hujusmodi (dum exempla ponuntur) quodammodo procedat, inserta illa clausula: verum ne sub eo prætextu, &c. quæ quatuor continet lineas, uno Turon. grosso taxetur. Illa etiam clausula: Præbendam vero ac dignitatem, quæ cum acceptatione reservat, quæ quatuor & paulo plus continet lineas, uno Turon. grosso taxetur: & in similibus clausulis additis, secundum linearum numerum idem fiat. Eandem taxationem cum moderamine antedicto, quoad præfatas litteras in registro nostro servari volumus, cum fuerint registrandæ. Eandem etiam taxationem quoad præfatarum litterarum notas, scilicet gratiæ cum antedicto numero Abbreviatores observent. De executoriis vero hujusmodi gratiarum Abbreviatores ipsi, etiam si clausulæ non communes, vel insolitæ apponantur eisdem, duos tantum recipiant Turonen. Hoc licet sic in taxatione prædictarum litterarum observari velimus, in forma tamen pauperum deferri volumus paupertati, & nostram taxationem in illa, videlicet octo Turon. grossi. inviolabiliter observari: nam beatum fore virum, qui super pauperem, & egenum intelligit, verbis prophetis & edocemur. Circa taxationem autem litterarum, quæ per audientiam transeunt, nihil ad præsens aliud duximus ordinandum, sed rationalis modus observetur in illis, qui solitus est hæcenus observari: maxime secundum taxationem litterarum ipsarum, quæ in libro provinciali inventur esse conscripta. In quarum taxationibus litterarum ex causis rationabilibus sustinemus, ut Turonen. grossi. quamdiu scilicet Romana curia extiterit circa montes, Romanino succedat. Cæterum ubicunque de Turon. grossi. in taxationibus prælibatis sit mentio, intelligi volumus, quamdiu curia fuerit citra montes. Si vero ultra montes, Romæ scilicet, vel in aliis locis, vel Italiæ partibus curia ipsa consisterit, in taxationibus antedictis Romanis pro Turonen. ponatur. Ad hæc prædictæ nostræ adjicimus sanctioni, ut si forsan (quod quandoque contingit) eveniat, videlicet quod ex culpa, negligentia, vel defectu scriptoris, vel ex ignorantia, cæcitate, aut torpore deficiat, vel ex occupatione, distractione, aut alia quavis occasione Abbreviatoris, qui notam, ex qua littera grossa procedit, inepte formaverat, eadem grossa litteris gratis fuerit rescribenda: hoc ipsi scriptori, vel illi, cuius littera hujusmodi fuerit rescribenda, non noceat, sed Abbreviatori debeat imputari, in tantum, ut eidem scriptori Abbreviator ipse satisfaciatur integre, juxta taxationem ejusdem grossæ litteræ rescribendæ. Cæterum ut prædicta, quæ a nobis pro utilitate publica sunt instituta salubriter, eo diligentiores sui observatores veniant, quo transgressores ipsorum majori noverint se poena percilli: statumus, ut præfati omnes & singuli, tam litterarum nostrarum, quam registri nostri scriptores, quam Abbreviatores notarum ipsarum (quibus etiam Abbreviatoribus specialiter ultra infra scriptas poenas, quatenus prædictas taxationes observent, sub excommunicationis poena mandamus) qui contra præmissa fecerint, plus scilicet præfatas nostras beneficias litteras, vel notas ipsarum, vel earundem in dicto registro scripturas taxando, exigendo, vel recipiendo pro ipsis, quam superius sit taxatum: usque ad semestre tempus officio, in quo sic deliquerint, sint eo ipso suspensi. Et si secundo deliquerint in eodem, ipso facto eodem officio (quod, quantum in ipsis fuerat, maculare conati sunt) perpetuo se privatos agnoscant. Nulli ergo liceat, &c. Datum Aven. 4. Idus Decembr. Pontificatus nostri An. 1.

a Psalm. 40.
Tom. II.

TITULUS XIV.
DE VERBORUM SIGNIFICATIONE.
C. A. P. I.

[An. 1321. Avenioni.]

Cum fratres Minores indumentis vilibus secundum eorum regulam debeant indui, de qua vilitate sit intelligendum, hoc relinquitur iudicio superiorum, præcipiens sub poena excommunicationis illis obediri, & reprehendens fratres, qui pro arbitrio suo habitus curtos, strictos, & novitatis plenos portabant, qui transgressores regulæ non dicuntur, si in hoc superioribus obsequuntur. Superiores etiam arbitrari poterunt, an habenda sint granaria, & cellaria pro necessariis ad victum colligendis. Tandem fratres ipsos hortatur ad obedientiam, quam dicit paupertati, & castitati esse præferendam. h. d. & est valde notabilis. Concor. c. Exiit qui seminat. eod. tit. lib. 6. & Clem. Exivi de paradiso, eod. tit.

Quorundam exigit cæcæ scrupulositatis ambiguum, ac ipsorum quodammodo indocta scientia (ne dixerimus, quod irreligiosa horum sit vana, & in hoc superstitiosa religio) ut dum suis mavult temere sub conscientia velamento conceptibus, quam prælatorum ordinis sui cum obedientiæ merito provide inharere sententiis, nos post prædecessorum nostrorum, & præsertim felicitis recordationis Nicolai IV. ac piæ memoriæ Clem. V. Romanorum Pontificum super intellectu, & observantia regulæ ordinis fratrum Minorum, declarationes salubriter editas, solidas quidem & claras, & lucidas multaque maturitate digestas, nostras Domino favente indubias ipsorum prædecessorum declarationibus declarationes adjungamus: sique dies & diei eructet verbum, & nox nocti scientiam manifestet, ne perperam paucorum dicti ordinis fratrum (quod abfit) inscitia, recta ipsarum declarationum verba convertens in devium, illaque suis eis profecto contraria accommodans sensibus, ingrata Deo, superiori contumax, præfato ordini detrahens, odiosa contrafratribus, unionem scindens, si valeat, reddatur, ac grave in populo scandalum allatura, quin potius (ut nostra vehementer flagitat intentio) antedictis profugatis incommodis, hæc sancta Minorum fratrum religio, ad quam jamdudum (cum minor nos gradus haberet) dilectionis, & devotionis fervor incanduit, nunc vero post susceptum a nobis Apostolicæ servitutis jugum, ad illius religionis gubernationem, protectionem, defensionemque interius exteriusque propitiam pastoralis curæ sollicitudo nos angit, paternæ cogit providentiæ debitum, ac internæ charitatis zelus accendit, quieta pace gaudeat, sancto proficiat otio, in numero ac merito quamplurimum augeatur, blandique in redemptum filiorum suæ scilicet professionis ruat oscula, maestet vitulum, eorumque liberis, & sedula corruat in amplexus: profecto cum ipse religionis odor trahat, charitas attrahat, scientia lucidet, oratio mereatur, quæ in convalle lachrymarum, hujus scilicet mundi miseria, vel cordis contritione & humilatione purissima ascensionem in corde suo disposuit, ut non solum in virtutem de virtute proficiat, sed in eisdem virtutibus permanens, quasi quibusdam harum ad professionem tendentibus gradibus, de die in diem facta se melior ascendat in altius, terrena despiciat, ac cœlestia complectatur: sicque tandem divino numine collocata in patria, tanto Deum secundum hujus sanctæ ascensionis gradus cognoscat apertius, quanto nunc in hujus peregrinationis angustiis illos conscenderit altiores. Nam secundum David Prophetam eximus, dum sanctam Ecclesiam Deus suscipiet, in ejus gradibus

X x x digno-

a Psalm. 18.